

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

Київ 2017

ЗМІСТ

1. Визначення поняття нематеріальна культурна спадщина	3
2. Місцеві, обласні Переліки, Національний реєстр, міжнародні списки нематеріальної культурної спадщини	4
3. Алгоритм подачі елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліків	7
4. Алгоритм виявлення елементів нематеріальної культурної спадщини в регіоні	9
5. Алгоритм подачі документів процедури просування елементів нематеріальної культурної спадщини	13
6. Зразки документів	15
7. Місцеві переліки елементів нематеріальної культурної спадщини	24
9. Додатки	30

Термін «**Нематеріальна культурна спадщина**» означає ті звичаї, форми показу та вираження, знання та навички, а також пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини.

Ця нематеріальна культурна спадщина, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюється спільнотами та групами під впливом їхнього оточення, їхньої взаємодії з природою та їхньої історії формує у них почуття самотності й наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного різноманіття й творчості людини.

Для цілей цієї Конвенції до уваги береться лише та нематеріальна культурна спадщина, яка є сумісною з існуючими міжнародними договорами з прав людини, з вимогами взаємної поваги між спільнотами, групами та окремими особами, а також сталого розвитку.

Термін «**нематеріальна культурна спадщина**», як її визначено у викладеному вище пункті 1, проявляється, *inter alia*, у таких галузях:

- a) усних традиціях та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини;
- b) виконавському мистецтві;
- c) звичаях, обрядах, святкуваннях;
- d) знаннях та практиці, що стосуються природи та всесвіту;
- e) традиційних ремеслах.

Термін «**охорона**» означає заходи, спрямовані на забезпечення життєздатності нематеріальної культурної спадщини, у тому числі її ідентифікації, документування, дослідження, збереження, захисту, популяризацію, підвищення її ролі, її передачу, зокрема шляхом формальної та неформальної освіти, а також відродження різних аспектів такої спадщини (Конвенція, 2003; Стаття 2, пп.1, 2).

МІСЦЕВІ, ОБЛАСНІ ПЕРЕЛІКИ, НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕЄСТР, МІЖНАРОДНІ СПИСКИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ за галузями, які включають:

а) Усні традиції та форми вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини.

Сучасні жанри фольклору, що збереглися, поділяються на дві великі групи: *поетичні жанри й прозові жанри*. До поетичних відносять *билини, думи, історичні пісні, балади, ліричні пісні, обрядові пісні, частівки, коломийки*. Прозові жанри, у свою чергу, поділяються на казкову (казки, анекдоти, притчі, небилиці) і неказкову прозу. *Неказкова проза* представлена *легендами, переказами, народними оповіданнями і бувальщинами*.

Малі фольклорні жанри: *прислів'я, прикмети, приказки, прокльони, вітання, афоризми, побажання, каламбури, тости, загадки, прощання*. Дитячий фольклор: для дітей (*колискові пісні, забавлянки, пестушки, утішки, небилиці*) дітей (*заклички, лічилки, дражнилки, мирилки, страшилки, скоромовки*). Найбільш перспективний пошук елементів нематеріальної культурної спадщини серед таких жанрів як обрядова лірика, частівки, легенди й перекази, пов'язані з походженням місцевих географічних об'єктів і назв, розповіді, малі прозові жанри й казки. При цьому слід фіксувати на диктофон, а потім розшифровувати різні варіанти виконання фольклорних творів, тому що усна передача й варіативність виконання невід'ємні властивості фольклору.

в) Виконавське мистецтво.

Елементи, які пов'язані з виконавськими мистецтвами – пісні, пов'язані народними театралізованими виставами, танцями, ритуальними діями.

с) Звичаї, обряди, святкування.

Елементи, які пов'язані зі звичаями й обрядами. Під звичаєм розуміють стереотип побутової поведінки, а під обрядом стереотип сакралізованої поведінки.

Обряди класифікують за декількома ознаками:

- *календарні*, що повторюються з певною періодичністю в строго встановлений термін календаря (новорічна обрядовість, обряди проводів зими, зустрічі весни, весняного й осіннього рівнодення, православні свята). Календарні обряди були самою масовою ритуальною дією, що припускали досить складний розподіл ролей між учасниками, що й включали всі види народного мистецтва. Саме ця категорія обрядів перервала свою традицію в першій половині ХХ ст., а наприкінці цього сторіччя була відтворена багато в чому зусиллями національної інтелігенції. У регенованих варіантах обрядів споконвічні елементи сполучаються з новаціями, і саме вони можуть стати елементами нематеріальної культурної спадщини;

- *обряди спадковості*, або сімейна обрядовість (породільна, хрестинна, весільна, погребально-поминальна, ініціації, тобто посвята в стан дорослих). Ця категорія обрядів збереглася краще;

- *виробничі обряди*, що супроводжують господарські заняття, процес виготовлення речей, готування їжі, ремесла тощо. У традиційній культурі кожний трудовий процес мав ритуальне оформлення, що мав чітку регламентацію одних дій і заборона інших. У готуванні їжі (склад, характер обробки й приготування продуктів, використання при цьому знарядь праці й посуду), землеробстві (визначення строку посіву, висадження й збирання рослин, замовляння-обереги), на полюванні (заборони на певні дії перед виходом, у лісі, дії при полюванні звіра, його оброблення й транспортування) та інші виробничі технології, при яких можливе виявлення ритуальних елементів, що підпадають під елемент нематеріальної культурної спадщини.

При характеристиці обрядів слід описувати час і місце проведення, кількість і склад учасників, їх рольові функції й костюми, обрядові дії і їх символіку з погляду виконавців, атрибутику і її семантику, виходячи із трактування учасників, кулінарні блюда й напої, особливо фіксувати елементи фольклору, музичний супровід і інструменти.

д) *Знання та практики, що стосуються природи та всесвіту.*

Складова Всесвіту, пов'язана з місячним циклом. Ключова категорія обрядовість, з елементами ритуалу. Календарні свята та обряди –

найдавніша обрядовість, корінням своїм вона сягає первісних, язичницьких вірувань.

Свята і обряди календарного циклу регламентували всі сфери життя українського селянина – виробничу, суспільну, сімейну, а головна їх мета – відвернути стихійне лихо, вплинути на врожайність. До складу річного аграрного кола входили зимові, весняні, літні та осінні свята, обряди і звичаї, наприклад, такі свята як Купала, Юрія, Борозни. Народні прикмети.

е) Традиційні ремесла.

Це елементи, що пов'язані з народними промислами й ремеслами. Мова йде про технологію виготовлення виробів, тобто строго певної послідовності дій і їх характер. Оригінальність технології багато в чому обумовлена визначальними господарськими заняттями для даної території. Наприклад, на Україні були широко поширені горизонтальні і вертикальні ткацькі верстати. Основною частиною вертикального (більш давнього) верстата була рама, що складається з двох стовпів, з'єднаних вгорі і внизу двома поперечинами. Вертикальні верстати були двох типів: на одних ткали килими (на Придніпров'ї і Лівобережжі їх називали «кросна», в Західній Україні – «розбої»), на других – рогожу. Найбільш простим видом горизонтальних верстатів на Україні були кросна або верстат. Цей тип ткацького верстата був поширений в Чернігівській і Київській губерніях і волинському Поліссі. У деяких районах України (Полісся) були поширені верстати – зграєю, які лише трохи відрізняються від кросен.

Найконсервативнішим із елементів народної культури є їжа, тому технологія приготування традиційних блюд, може виявити чимало елементів нематеріальної культурної спадщини. До своєрідних індикаторів народної культури відносяться іграшки. Вони мають як національні, так і регіональні особливості. При описі технології виробництва слід докладно фіксувати послідовність операцій і їх зміст із обліком усього виробничого циклу (заготовка сировини, способи обробки, використані інструменти, додаткові матеріали, техніки декоративної обробки, утилітарні й сакральні функції предмета).

АЛГОРИТМ ПОДАЧІ ЕЛЕМЕНТА НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ДО ПЕРЕЛІКІВ*

Для того щоб створити Базу даних Переліків місцевого/регіонального рівнів елементів нематеріальної культурної спадщини, необхідно правильно оформити Облікову картку на елемент нематеріальної культурної спадщини, детально провести інвентаризацію обраного елемента.

Організація роботи з інвентаризації

1 крок – створення регіональних комісій (комітетів) з виявлення та ідентифікації елементів нематеріальної культурної спадщини;

2 крок – моніторинг елементів місцевого/регіонального рівнів;

3 крок – ідентифікація, відбір, документування;

4 крок – заповнення Облікової картки елемента;

5 крок – створення місцевих/регіональних Переліків та внесення елементів до електронних Баз даних елементів нематеріальної культурної спадщини на місцевому рівні;

6 крок – подання матеріалів інвентаризації елементів нематеріальної культурної спадщини місцевого/регіонального рівня до Українського центру культурних досліджень на попередню оцінку з метою подальшого формування Єдиної бази даних України елементів нематеріальної культурної спадщини;

7 крок – заповнення Облікової картки елемента, з подальшою подачею до Український центр культурних досліджень (на науково-методичну раду при УЦКД);

8 крок – просування елемента до Національного реєстру України.

9 крок – просування елемента до Міжнародних списків (звернення-клопотання від місцевої адміністрації до Міністерства закордонних справ України щодо просування елемента до ЮНЕСКО).

На кожний елемент заповнюється відповідна Облікова картка, яка містить повну наукову й фактологічну інформацію про елемент, оцінку його історичного, наукового, художнього, культурного значення, а також відомості про події і людей, пов'язаних з даною цінністю, бібліографічні та архівні описи.

* Алгоритм подачі елемента нематеріальної культурної спадщини до переліків подібна

Облікова Картка (Далі – ОК) елемента НКС повинна бути:

- складена таким чином, щоб могла зробити внесок в охорону («для забезпечення ідентифікації з метою охорони», стаття 12.1. Конвенції). Тобто, у перелік треба включити найважливіші деталі життєздатності та ризики, які у майбутньому можуть слугувати керівництву для можливого прийняття заходів з охорони;

- максимально повною відносно елемента нематеріальної культурної спадщини, який є на локальній території України;

- про них регулярно повідомляти Українському центру культурних досліджень: доповідь-звіт, яку область повинна надавати щорічно до 30 листопада, містити інформацію про нові елементи нематеріальної культурної спадщини.

Облікова картка допоможе охарактеризувати обраний вами елемент і зберігати дану інформацію у Переліках.

Додаткова інформація (окремими файлами), що подається до Облікової картки, повинна містити інформацію про історичне походження елемента локального поширення, технічні, технологічні процеси відтворення та діалектний відтінок елемента.

АЛГОРИТМ ВИЯВЛЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В РЕГІОНІ

Загальні підходи. Нематеріальна культурна спадщина має тісний взаємозв'язок з етнічною культурою, що вбирає в себе самобутні, неповторні традиції кожного народу, які населяють певну територію. Так, культура українців переплітається з культурою інших народностей, наприклад, греків, кримських татар, поляків, угорців, румун, німців, євреїв тощо, специфіка якої проявляється в рамках певної території (області, району, села). Обряди, фольклор, хореографічне мистецтво, ремесла й промисли виявляються обрамленими локальною специфікою, що надає їм особливу привабливість. Етнічна й етномісцева специфіка піддалася нівелюванню при переході від традиційної культури до сучасної індустріальної, затвердився уніфікований спосіб життя й пов'язані з ним традиції.

Перед початком роботи з виявлення елементів нематеріальної культурної спадщини у регіоні необхідно ознайомитися з *Конвенцією про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003)*.

Український переклад доступний на офіційному сайті Верховної ради України (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_d69).

Цей документ містить основні визначення, положення та засадничі принципи діяльності в царині збереження та популяризації нематеріального культурної спадщини, якими варто послуговуватися і при організації роботи на місцевому рівні.

Будь-яка культурна практика може вважатися елементом нематеріальної культурної спадщини та бути внесеною до відповідних переліків, якщо вона:

а) належить до нематеріальної культурної спадщини (див. визначення в Конвенції);

б) є на даний момент «живою» (не допускається використання практик, які побутували в давнину, проте сьогодні не відтворюються);

в) передається з покоління в покоління в родині та/або засобами неформальної освіти (гуртки, клуби за інтересами, аматорські колективи тощо);

г) є важливою частиною життя спільноти та визнається її членами як така.

Приклади елементів нематеріальної культурної спадщини

1. Традиційні ремесла: ткацтво, вишивання, різьблення, лозоплетіння, ковальство, гончарство, декоративний розпис, виготовлення народної іграшки та хатніх прикрас, виготовлення музичних інструментів, писанкарство;

2. Виконавські мистецтва: гра на тому чи іншому музичному інструменті, пісенні традиції, народний театр, зокрема ляльковий, народні побутові танці;

3. Звичай та обряди: колядування, щедрування, дівочі ворожіння, Водохреща, майова каша, Івана Купала, обжинки, вечорниці, весілля, народини, пострижени, проводи в армію, поминальна обрядовість;

4. Господарські та побутові практики: народні традиції будівництва, дитячі ігри, народна педагогіка, народна система прогнозування погоди, народна медицина, народна астрономія, догляд за свійськими тваринами, рибальство, полювання, кулінарія.

Пошук елементів нематеріальної культурної спадщини та формування переліку

1. *Додавайте до переліку лише місцеві елементи, носіями яких були щонайменше три покоління місцевих мешканців.*

2. *Використовуйте різноманітні підходи до збору й опису елементів (елементом нематеріальної культурної спадщини може вважатися практично будь-який обряд або господарський звичай, якщо він є важливою частиною життя спільноти: випікання хліба, приготування алкогольних напоїв, місцеві традиції будівництва, поховальна чи весільна обрядовість тощо).*

3. *Не ставте собі за мету знайти виключно унікальні культурні практики, які побутують лише у вашому селі чи районі. Описуючи елемент, намагайтеся все ж продемонструвати його локальну специфіку.*

4. *Складаючи перелік, слідкуйте, аби назва елемента відображала його суть та вказувала на територію поширення (село, місто, район).*

5. *Розглядайте елемент у загальному контексті, як важливу частину життя громади (однак, уникайте занадто широких формулювань, зосереджуйтеся на конкретному прояві культурного життя громади).*

Відбір елементів нематеріальної культурної спадщини

Логічно почати роботу виявлення елементів нематеріальної культурної спадщини з невеликої *історичної розвідки та підбору архівних матеріалів*. Рекомендуємо звернутися за довідкою до *музеїв місцевого рівня, опрацювати архів районної газети та місцеві архіви*.

Важливим напрямком роботи є також *опитування місцевих мешканців*. Збираючи усні свідчення, не забувайте фіксувати, від кого і коли ви їх отримали.

Інформацію слід записувати на окремому аркуші з одного боку і паспортизувати. У паспорті має бути вказано:

- а) від кого записаний цей твір - прізвище, ім'я, по-батькові;
- б) національність виконавця;
- в) рік народження чи просто вік;
- г) місце народження;
- д) освіта;
- е) професія;
- ж) місце запису (назва села, району, області) – бажано точну адресу носія елемента (виконавця чи інформатора);
- з) ким записана інформація (ініціали і прізвище збирача);
- і) дата запису.

Для полегшення фіксації інформації про елемент нематеріальної культурної спадщини необхідно скласти **питальник**.

Медіа-матеріали

Усі медіа-матеріали (фотографії (5–10 фотографій належної якості), фільм (5-7 хв.)) мають представляти історію елементу та сучасний стан його збереженості, відображати значення для спільноти, демонструвати спадковість поколінь. Відбирайте різнопланові знімки: наприклад, виробничий процес та готовий виріб в інтер'єрі, портрет майстра, процес навчання ремеслу. Особливо цінними є архівні, давні фотографії, які поряд з сучасними знімками допоможуть продемонструвати тяглість традиції.

Фільм-презентація, присвячений елементу, повинен розповідати про історію та побутування в сучасних умовах, значення в житті громади. Зверніть увагу, що основною мовою фільму (титри, закадровий текст тощо) має бути українська. Допускається використання мов національних меншин, без перекладу в прямій мові героїв фільму. Титри повинні дублюватися англійською.

Результат роботи

Кінцевим результатом Вашої діяльності має стати формування **Переліку елементів нематеріального культурного спадщини на місцевому (обласному) рівнях з перспективою включення окремих позицій**

- **до Національного реєстру**

([http://mincult.kmu.gov.ua/mincult_old/uk/publish/article/391359.](http://mincult.kmu.gov.ua/mincult_old/uk/publish/article/391359))

**АЛГОРИТМ ПОДАЧІ ДОКУМЕНТІВ
процедури просування
ЕЛЕМЕНТІВ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

1. Лист-звернення від громади до голови сільради/ міськради/облради про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого, регіонального з пакетом документів на елемент НКС, що включає*:

1.1. Облікова картка на елемент нематеріальної культурної спадщини Сайт Міністерства культури України. – Режим доступу: http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245154425;

1.2. Лист-згоду** громадськості про передачу елемента для внесення його до Переліку місцевого/обласного/регіонального нематеріальної культурної спадщини з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків;

1.3. Лист-згоду**носіїв про передачу авторських прав на використання фото - та відео матеріалів елемента нематеріальної культурної спадщини;

1.4. Протокол засідання*** громадськості або ініціативної групи, що виступає від імені громади про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

2. Лист-клопотання від сільради/міськради**** (міськрада подає до облдержадміністрації) до райради з протоколом засідання сільради/міськради про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого, регіонального з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

3. Лист-клопотання від райради до департаменту (управління) чи відділу культури облдержадміністрації з протоколом засідання райради про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого, регіонального з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

4. Лист-клопотання від департаменту (управління) чи відділу культури облдержадміністрації до Комісії з відбору елементів до Переліку місцевого/обласного/регіонального***** з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

5. Протокол засідання Комісії з відбору елемента до Переліку місцевого/обласного/регіонального з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини.

6. Лист-клопотання від Комісії до Українського центру культурних досліджень з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини.

7. Наказ про внесення елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого/обласного/регіонального.

8. Експертний висновок фахівця (науковця) відповідної галузі, зазначеної у ст..2, п.2 Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини (Текст Конвенції. – Режим доступу: http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245154433&cat_id=245154425)

*Пакет документів на кожному етапі доповнюється Листом-клопотанням та витягом з протоколу засідання від відповідного підрозділу чи установи.

**Лист-згода складається у чотирьох примірниках з оригінальними підписами та завірені мокрою печаткою у місцевому органі виконавчої влади.

***Протокол засідання складається у чотирьох примірниках з оригінальними підписами та мокрою печаткою у місцевому органі виконавчої влади.

**** Лист-клопотання від сільради/міськради, де зареєстрована ваша громадська організація / група.

***** Комісія з відбору елементів до Переліку місцевого / обласного / регіонального створюється наказом по ОДА. До складу комісії входять фахівці, науковці, майстри нематеріальної культурної спадщини.

ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ

Лист-звернення від громади до голови сільради/міськради про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого/ обласного/регіонального з пакетом документів на елемент нематеріальної культурної спадщини

Голові сільради/міськради _____
п. Прізвище, ініціали
громади (ініціативної групи)
повна адреса населеного пункту

Шановний _____!
(ім'я, по батькові)

Громада (ініціативна група) _____
(назва населеного пункту)

визнає елемент _____
(повна назва елемента)

унікальним, автентичним і точно відповідає зразкам традиційної культури та існує і функціонує у тривалому часі в соціокультурному середовищі

_____
(назва населеного пункту)

Громада звертається з клопотанням до _____
(відповідний орган місцевого самоврядування)

Про рекомендацію елемента нематеріальної культурної спадщини до Переліку місцевого/обласного/регіонального, у свою чергу громада бере на себе зобов'язання щодо збереження, передачі та популяризації цього елемента, а також підготовки відповідного пакету документів для просування його до Переліків, Національного реєстру та Міжнародних списків.

Дата
Голова громади (ініціативної групи) (підпис) Ініціали, Прізвище

ОБЛІКОВА КАРТКА НА ЕЛЕМЕНТ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ОБЛІКОВА КАРТКА

(назва елемента нематеріальної культурної спадщини)

1. Назва елемента нематеріальної культурної спадщини
<i>Офіційна/визнана назва елемента, яка буде міститись у опублікованих матеріалах. (Не більше 10 слів).</i>
2. Інша назва елемента (якщо це можливо та необхідно)
<i>Це може бути назва, яку використовує громада(и), група(и), окрема(і) особа(и), пов'язані з побутуванням елемента, або назва, під якою елемент уже відомий.</i>
3. Регіон, область, район або місцевість основного побутування елемента
4. Загальна характеристика елемента
4.1. Визначення громад(и), груп(и) або окремих осіб (носіїв), що мають пряме відношення до елемента, та місце їхнього перебування
<i>Оскільки нематеріальна спадщина може бути визначена тільки у зв'язку з певною громадою, групами чи особами, які вважають її частиною своєї культурної спадщини, важливо чітко визначити громади, групи або осіб, що мають безпосереднє відношення до побутування елемента. Інформація, подана в цьому пункті, повинна уможливити з'ясування, які саме групи найтісніше пов'язані з елементом та можуть бути його носіями.</i>
4.2. Географічне розташування та зона побутування елемента
<i>Цей пункт має визначати територію поширення елемента, по можливості вказавши географічне розташування місця, де він зосереджений. Якщо схожі елементи існують у сусідніх місцевостях, слід це також вказати.</i>
4.3. Галузь спадщини, яка представлена елементом
<i>Визначається одна або більше галузей, що визначені у ст.2.2. Конвенції, в яких проявляється цей елемент. Може бути вказано іншу галузь нематеріальної культурної спадщини, де може проявлятися елемент.</i>
<i>ст.2.2. Конвенції: а) усних традиціях та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини; б) виконавському мистецтві; в) звичаях, обрядах, святкуваннях; г) знаннях та практиці, що стосуються природи та всесвіту; д) традиційних ремеслах.</i>

5. Короткий опис елемента

*Короткий опис елемента спадщини, що дасть уявлення про нього.
Не більше 500 слів*

6. Матеріальні предмети, пов'язані з елементом

*Зазначаються предмети (наприклад, інструменти, одяг, ритуальні предмети, певне місце тощо), які пов'язані із побутуванням елемента та без яких неможливе практикування елемента.
Не більше 200 слів.*

7. Стисле визначення ступеня життєздатності елемента, потреби в заходах з метою його охорони

7.1. Подається опис ступеня життєздатності елемента на даний момент, що включає:

А) вік носіїв елемента та вік інших членів громади, яким даний елемент є цікавим (слухачам, глядачам, учасникам обрядів, споживачам традиційних знань, користувачам виробів народних промислів, тощо);

Б) широту охоплення елементом членів громади (приблизна кількість носіїв) та широту розповсюдження в плані географічного ареалу;

В) способи передачі елемента в громаді від покоління до покоління і опис цього процесу;

7.2. Загрози нинішньому побутуванню елемента (якщо такі є), або ризики для його побутування, що можуть виникнути у майбутньому (якщо такі є). Дати оцінку, чи потребує зазначений елемент охорони на даний момент.

7.3. Подається приблизний опис заходів, завдяки яким можна уникнути існуючих загроз або майбутніх ризиків

Кількість слів – за потребою.

8. Заходи щодо охорони елемента

Визначити, які проводились, проводяться і плануються заходи з охорони даного елемента нематеріальної культурної спадщини для забезпечення його життєздатності, та рівень залучення до них членів громади, зокрема носіїв елемента.

Для забезпечення життєздатності елемента, що є необхідною умовою охорони нематеріальної культурної спадщини, можуть здійснюватися заходи за наступними напрямками:

Ідентифікація й визначення елементів нематеріальної культурної спадщини, зокрема шляхом складання переліків (реєстрів) елементів.

Фіксація.

Дослідження.

Популяризація.

Актуалізація.

Підвищення ролі спадщини в житті суспільства/регіону.

Забезпечення передачі спадщини від покоління до покоління, зокрема шляхом формальної та неформальної освіти.

Відродження різних аспектів спадщини.

Інші заходи.

Слід описати застосовані заходи.

Не більше 500 слів.

9. Участь зацікавлених сторін у підготовці облікової картки

9.1 Які зацікавлені сторони (наприклад, громади, органи місцевого самоврядування, недержавні організації, творчі спілки, музеї, дослідницькі установи, експертні центри та інші) брали участь у процесі підготовки облікової картки і в чому це проявлялося.

9.2 Згода носіїв елементу на його занесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України

Згідно вимог ЮНЕСКО, носії елементів нематеріальної культурної спадщини повинні надати свою попередню, інформовану та вільну згоду на занесення елементу до того чи іншого переліку. Якщо елемент планується в подальшому представити до Списків ЮНЕСКО (Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства та Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони) така згода є обов'язковою.

Надайте інформацію, у який спосіб було отримано згоду носіїв елементу (якщо така згода була отримана) на представлення елементу до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України:

- Письмова згода

- Згода, зафіксована на аудіо

- Згода, зафіксована на відео

- Згода не запитувалася

(потрібне підкреслити)

10. Документація / джерела

Подається реєстр фото-, аудіо- та відео- матеріалів, зібраних під час підготовки облікової картки (у разі наявності доступу до них у мережі Інтернет – зазначається відповідна електронна адреса).

За бажанням можуть бути вказані друковані, електронні та інші джерела, що репрезентують елемент і дослідження про нього (при подачі друкованих джерел використовується стандартний бібліографічний формат).

11. Контактна інформація

11.1. ПІБ відповідальної особи (осіб), із зазначенням місця роботи, посади, телефону та e-mail.

Надається інформація про особу(у), відповідальну(і) за підготовку облікової картки.

11.2. Назва відповідальної організації, поштова адреса, телефон, e-mail та адреса офіційного сайту.

Надається інформація про організацію, відповідальну за підготовку облікової картки та збереження документації по елементу

12. Перелік допоміжних матеріалів

Подається перелік допоміжних матеріалів, які додаються до облікової картки і наочно демонструють елемент (фото – не більше 10 од., аудіо – не більше 5 записів, до 30 хв.; відео – не більше 5 записів, до 30 хв.).

Зазначені матеріали будуть опубліковані разом із обліковою карткою.

13. Дата заповнення облікової картки

14. Засвідчення

Облікова картка засвідчується керівником відповідальної за підготовку облікової картки організації

Посада

_____
(підпис)
МП

Прізвище та ініціали

Лист-згода громадськості про передачу елемента для внесення його до Переліку місцевого/обласного/регіонального НКС з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків

ЛИСТ-ЗГОДА
громадськості про передачу елемента для внесення його до Переліку місцевого/обласного/регіонального НКС з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків

Громада (ініціативна група) _____
(назва населеного пункту)

дає згоду на передачу елемента _____
(повна назва елемента)

для внесення його до Переліку місцевого/обласного/регіонального нематеріальної культурної спадщини з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

№ п/п	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Повна адреса, телефон	Дата	Підпис

Засвідчую
Голова органу місцевого самоврядування (підпис) Ініціали, прізвище

Дата

МП

Лист-згода носіїв про передачу авторських прав на використання фото - та відео матеріалів елемента НКС

ЛИСТ-ЗГОДА

носіїв про передачу авторських прав на використання фото- та відео матеріалів елемента нематеріальної культурної спадщини

Я, _____,
(Прізвище, ім'я, ім'я по батькові)

проживаю за адресою _____,
(повна адреса)

_____
телефон/електронна адреса (за наявності)

даю згоду на публічне використання наданих мною фото- та відео матеріалів елемента нематеріальної культурної спадщини

_____
(повна назва елемента)

_____
що подається до Переліку місцевого/обласного/регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

Дата
Підпис

Засвідчую
Голова органу місцевого самоврядування (підпис) Ініціали, прізвище
Дата МП

Протокол засідання громадськості або ініціативної групи, що виступає від імені громади про рекомендацію елемента НКС до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

ПРОТОКОЛ№

засідання громадськості або ініціативної групи

(назва населеного пункту)

Дата

Місце проведення

Голова(Прізвище, ім'я, ім'я по батькові)

Секретар(Прізвище, ім'я, ім'я по батькові)

Присутні(вказується кількість (список присутніх додається)

Порядок денний

Слухали: (кого – Прізвище, ініціали) про рекомендацію елемента НКС до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків та затвердження супровідних документів.

Виступили: 1. Прізвище, ініціали – короткий виступ про елемент НКС та рекомендацію його до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

2.Прізвище, ініціали – короткий виступ про автентичність елемента НКС та рекомендацію його до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

3. Прізвище, ініціали – короткий виступ про перспективність елемента НКС подальшого існування, розвитку елемента НКС та рекомендацію його до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків та затвердити супровідні документи на елемент НКС.

Ухвалили: 1. Рекомендувати елемент НКС «повна назва елемента» до Переліку місцевого, регіонального з подальшим просуванням до Національного реєстру та Міжнародних списків.

Затвердити супровідних документів.

1. Затвердити супровідні документи на елемент НКС «повна назва елемента».

Голова

(підпис)

Ініціали, прізвище

Секретар

(підпис)

Ініціали, прізвище

Лист-звернення до Українського центру культурних досліджень

Директору Українського центру культурних досліджень

_____
(Прізвище , ініціали)

Шановний _____!
(ім'я, по батькові)

Громада (ініціативна група, громадська організація)

_____
(назва, назва населеного пункту)

звертається з клопотанням до Українського центру культурних досліджень Міністерства культури України про внесення до розгляду в Експертній комісії пакету документів елементу нематеріальної культурної спадщини

_____,
(повна назва елемента)

який є унікальним, автентичним і точно відповідає зразкам традиційної культури, існує і функціонує у тривалому часі в соціокультурному середовищі

_____
(локальна назва місцевості, середовища, назва населеного пункту)

та включений до Переліку місцевого/обласного/регіонального.

У свою чергу громада бере на себе зобов'язання щодо збереження, передачі та популяризації цього елемента, а також підготовки відповідного пакету документів для просування його до Міжнародних списків.

Дата

Голова громади (ініціативної групи)

(підпис)

Ініціали, Прізвище

МІСЦЕВІ ПЕРЕЛІКИ ЕЛЕМЕНТІВ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ*

Традиційний орнаментальний розпис бубнівської кераміки (Традиційне ремесло Подільського регіону XIX ст.).

Традиційна техніка (низь) клембівської вишивки.

Технологія випічки обрядових хлібів.

Орнаментика та символіка народного килимарства подільського краю.

Технологія виготовлення подільської витинанки.

Орнаментальні мотиви подільської писанки

Обрядові традиції подільського весілля.

[*Лист № 443/01-21 від 08.12.2016 Вінницького обласного центру народної творчості. Звіт про вжиті заходи щодо збереження та популяризації елементів НКС Вінниччини в 2016 році].

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ*

Ткацтво та вишивка в техніці занизування

Традиційна Волинська чорнодимлена кераміка

[*Лист № 278/01-03 від 09.12.2016 Волинського обласного науково-методичного центру культури]

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Козацькі пісні Дніпропетровщини (м. Підгородне Дніпропетровський район).

Лялькарство (Апостолівське ОТГ).

Дитяче народне малярство (с.Губиниха Новомосковського району).

Виготовлення затірки у Межівському районі.

Петриківська витинанка.

Пісенні традиції села Кірове Томаківського району.

Козацькі пісні Дніпропетровщини

Козацькі пісні Дніпропетровщини Павлоградського району

Український народний фольклор козацької пісні села Чаплинка Юр'ївського району

Український народний фольклор козацької пісні села Преображенка Юр'ївського району

Український народний фольклор козацької пісні на території Жемчужненської сільської ради Юр'ївського району

Український народний фольклор козацької пісні села Новов'язівське Юр'ївського району

Український народний фольклор козацької пісні села Новогригорівка Юр'ївського району

Український народний фольклор козацької пісні в селищі Юр'ївка Юр'ївського району.

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуються до переліку

Обрядове дійство на Івана Купала (Петропавлівський район)

Обряд посівання у смт. Петропавлівка (Петропавлівський район)

Андріївські вечорниці (Солонянський район)

Зимівник козака Пластуна Олександра Павловича» (Солонянський район)

Районний етнофестиваль «Купальський дивоцвіт» (Солонянський район)

Обрядові пісні с. Велика Костромка Апостолівського району

Рушники с. Мар'янське Апостолівського району

Бджільництво Апостолівської ОТГ

Мисливське господарство Апостолівської районної організації УТМР

[*Лист № 05/40 від 06.06.2016 р. Комунального закладу «Дніпропетровський обласний методичний центр клубної роботи та народної творчості; *Лист № 05/80 від 21.09.2016 р. Комунального закладу «Дніпропетровський обласний методичний центр клубної роботи та народної творчості; *Лист № 05/109 від 12.12.2016 р. Комунального закладу «Дніпропетровський обласний методичний центр клубної роботи та народної творчості; *Лист №05/118 від 28.11.2017 р. Звіт про вжиті заходи щодо реалізації Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини].

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ*

Петрівські субітки села Вишка Великоберезнянського району

Хижанська свальба села Хижа Виноградівського району

Художнє перебірне ткацтво села Черна Виноградівського району

Різьба по дереву села Нове Село Виноградівського району

Великоберезьке перебірно-човникове та мереживне ткацтво Берегівського району

Ковальське мистецтво села Лисичово Іршавського району

Народні казки Закарпаття

[*Лист № 01-07/141 від 30.09.2015 р. Управління культури Закарпатської обласної державної адміністрації Обласний організаційно-методичний центру культури Про створення Переліку елементів нематеріальної культурної спадщини; *Лист № 01-07/69 від 24.06.2016 р. Управління культури Закарпатської обласної державної адміністрації Обласний організаційно-методичний центру культури. Звіт про складання та створення місцевих переліків елементів нематеріальної культурної спадщини та вжиті заходи щодо збереження та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини Закарпаття за II квартал 2016 року].

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ*

Козацький бойовий звичай «Спас (2016; Запорізька, Дніпропетровська, Миколаївська, Херсонська, Рівненська, Волинська області)

Запорізький Покровський ярмарок (2016; м. Запоріжжя)

Плавнева побутова культура (2016; Василівський, Кам'янсько-Дніпровський райони Запорізької обл.)

Мистецтво ткацтва села Гусарка (2016; Більмацький район)

Степове розспів Запорізького краю (2016; Мелітопольський, Кам'янсько-Дніпровський, Оріхівський, Більмацький райони Запорізької обл.)

Традиція частування караїмів Мелітополя» (2017; м. Мелітополь, Київ, Дніпро, Луцьк, Одеса, Миколаїв, АР Крим)

Пісенна спадщина села Мала Білозерка Василівського району» (2017; с. Мала Білозерка Василівського району Запорізької області)

Чеське обрядове весільне дійство «Чижба»

Весільний обряд «Бгання короваю»

Ручне художнє кування та металоластика

Пологівська керамика

Народне мистецтво болгар Приморського району Запорізької області

Технологія виготовлення тулумбасів та гри на них

Технологія гри на бубні із колотушкою

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуваються до переліку

Запорозький козацький куліш

Запорозька школа джур

Запорозька традиція козацьких прізвиськ

Запорозькі легенди про козацькі скарби

Запорозька хата. Традиція використання глини у будівництві житла

Запорозька піч» (Традиції побудови та розташування запорозької хатньої печі, запорозької вуличної хлібної печі та стародавньої вуличної варистої печі – козацької (чумацької) «кабиці»)

Запорозькі горішки. Запорозькі традиції випікання хліба

Запорозька скриня. Традиції скринкарства Запорожжя

Запорозька іграшка з гарбуза. Традиція виготовлення дитячої забавки-іграшки з гарбуза-горгопки.

[*Лист №01-16/191 від 16.06.2016 р. та №01-16/290 від 27.09.2016 р. Комунальної установи «Обласний методичний центр культури і мистецтва» Запорізької області Про складання та створення переліку елементів нематеріальної культурної спадщини; *Лист №01-16/357 від 27.11.2016 р. Комунальної установи «Обласний методичний центр культури і мистецтва» Запорізької області Про надання звіту з виявлення, відбору елементів НКС відповідно Конвенції ЮНЕСКО за 2016 рік; Лист №01-16/386 від 30.11.2017 р. Комунальної установи «Обласний методичний центр культури і мистецтва» Запорізької області Про надання звіту з виявлення, відбору елементів НКС відповідно Конвенції ЮНЕСКО за 2017 рік].

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ*

«Фольклорні автентичні пісні Новомиргородщини» (м.Новомиргород)

[Кіровоградська обласна державна адміністрація Департамент культури, туризму та культурної спадщини. Облікова картка 2015 р., УЦКД]

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Гаварецька керамика (інша назва – Гаварецька чорнолещена керамика)

Яворівська забавка (інша назва – Яворівська іграшка)

Дримба (інша назва – Дрімля, дромба)

Трембіта (інша назва – Триндіта)

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуваються до переліку

Танець «На бочці»

Весільне латкання

Яворівська писанка

Бойківські традиційні танці «Сторцак»

Бойківські традиційні танці «Бойківський козак»

[*Лист №01-09/189-Д від 31.08.2015 р. Про створення переліку елементів нематеріальної культурної спадщини Львівщини; Нематеріальна культурна спадщина Львівщини. Презентація // Департамент з питань культури національностей та релігій облдержадміністрації].

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Технологія виконання вишивки «білим по білому» селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області.

Традиції рослинного килимарства селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ*

Архаїчні, автентичні говірки Рівненського Полісся

Традиція поліського архаїчного солоспіву

Традиція гри на дудці-викрутці/колянці та майстерність виготовлення інструменту

Обряд «Водіння Куста»

Традиція вирощування та переробки льону на Рівненщині

Традиція ткацтва серпанкових тканин та виготовлення народного художнього вбрання в с.Крупове Дубровицького району

Традиційна вишивка Рівненського Полісся.

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуваються до переліку

Обхідний весняний обряд «Креснянка» села Переброди Дубровицького району

Традиція виконання обрядових пісень на Сарненщині

Дрібна полька

Традиція вшанування об'єктів природи (дерев, каменів, джерел, озер, річок, а також священні місця, та атрибутику таких місць – хрести, архаїчні надгробки

Традиційне бджільництво (бортництво)

[*Лист №1231/01-05/15 Про збір матеріалів та складання списків елементів нематеріальної культурної спадщини місцевого рівня; *Лист №55 від 30.03.2016 р. та №95 від 23.06.2016 р. Комунального закладу «Рівненський обласний центр народної творчості» Рівненської обласної ради].

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ*

Кролевецьке перебірне ткацтво (2016 р.)

Пісенна традиція села Линове Путивльського району (2017 р.)

Побутові пісні села Річки Білопільського району (2017 р.)

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуваються до переліку

Обрядові пісні села Некрасове Глухівського району

Технологія лозоплетіння в селі Бромля Тростянецького району

Технологія світло-тіньового човникового ткацтва села Миронівка Шосткинського району

Технологія сушіння фруктів в селі Куземки Охтирського району

Традиція виконання весільних пісень в селі Хухра Охтирського району

Технологія випікання весільного короваю та шишок у селищі Кириківка (Кириківська об'єднана територіальна громада)

Бджолярство селища міського типу Недригайлів.

Традиційна культура етнографічної групи «горюнів» межиріччя Сейму та Клевені Путивльського району

Весільний обряд «завивання вільця» в селі Береза Глухівського району

Традиція виготовлення гончарних виробів у селі Шатрище Ямпільського району

Календарно-обрядовий фольклор поліського регіону Сумщини

Весільні пісні села Ямне Великописарівського району

Побутові пісні села Ямне Великописарівського району

Весільні пісні села Паліївка Ямпільського району

Весільні пісні села Усок Ямпільського району

[*Лист №338 від 30.09.2015 року Сумського обласного науково-методичного центру культури і мистецтв Про створення переліків Сумщини; *Листи №190 від 30.05.2016 р., №249 від 11 липня 2016 року та №414 від 29 листопада 2016 року Сумського обласного науково-методичного центру культури і мистецтв. Про вжиті заходи щодо збереження та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини; *Лист №429 від 06 грудня 2016 року Сумського обласного науково-методичного центру культури і мистецтв. Про складання та створення місцевих переліків нематеріальної культурної спадщини та вжиті заходи щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини на місцевому рівні; *Лист №475 від 30 листопада 2017 року Сумського обласного науково-методичного центру культури і мистецтв. Звіт з виявлення, відбору елементів нематеріальної культурної спадщини відповідно Конвенції ЮНЕСКО].

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ*

«Борщівська чорновишта сорочка»

[Лист №203 від 02 липня 2016 року Про заходи щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини].

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Ремесло в'язання віників сел. Лиман Зміївського району (2015)

Традиції приготування та споживання сала у смт. Вільшани Дергачівського району (2016)

Традиції різдвяних свят с. Киселі Первомайського району (2016)

Ремесло лозоплетіння у Лозовій (2016)

Традиція виготовлення ляльки-мотанки в смт Малинівка Чугуївського району (2016)

Гончарство Валківського району Харківської області (2016)

Традиційна народна медицина на Ізюмщині (2016)

Традиційна страва «юшка у три риби» Балаклійського району Харківської області (2016)

Традиція випікання короваю села Огіївки Сахновщинського району Харківської області (2017)

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуються до переліку

Весняний обряд водіння «Козла» на Слобожанщині»

Харківська кобзарська традиція

[*Лист №322 від 01.10.2015 Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації КЗ «Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва» Про роботу над переліком елементів нематеріальної культурної спадщини Харківщини; *Лист №392 від 16.12.2016 Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації КЗ «Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва» Про роботу над переліком елементів нематеріальної культурної спадщини Харківської області у 2016 році; *Лист №01-03/01-05/380 від 29 1 2017 р. Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації КЗ «Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва» Звіт про вжиті заходи щодо формування регіональних та місцевих переліків, збереження та популяризацію нематеріальної культурної спадщини].

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Традиції виготовлення ковбаси чорної (Зіньківської)

Традиції виготовлення сушених фруктів і ягід (сушеня, сушня)

Технологія і символіка подільського розпису

Технологія і символіка Самчиківського розпису

Традиції прикрашання весільного короваю у селах Хмельницького району

Технологія і традиції виготовлення хліба на черені (Віньковеччина)

Традиції Адамівської вишивки

Технологія вишивання і прикрашання рушника Шепетівщини

Народний весільний танець «П'яний Шаміль»

Традиційна манера виконання села Зелені Курилівці Новоушицького району

Традиції ткацтва та килимарства у селі Чечельник

Весільний обряд с. Біла Чемеровецького району

Традиції гончарства на Хмельниччині.

[Лист №02-2104 від 28.11.2017 р. Управління культури, національностей, релігій та туризму Хмельницької обласної адміністрації. Звіт за 2017 рік про вжиті заходи щодо формування регіональних та місцевих переліків, збереження та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини].

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ*

ЕЛЕМЕНТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, що просуються до переліку

Очищення і захист бузком: елементи сакральних обрядодій

Обряд на викликання дощу «ховання ляльки

Сакральні деревця

[Лист від 31.11.2017 р. Учбово-методичного центру культури Буковини, науково-методичний кабінет дослідження та збереження традиційної культури Чернівецької області].

Станом на грудень 2017 року Місцеві переліки елементів нематеріальної культурної спадщини в процесі формування.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Звітність установ відповідно п. 2.2.2. наказу Міністерства культури України від 27.07.2015 р. № 548 «Про уповноваження Українського центру культурних досліджень на науково-методичне забезпечення реалізації Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини»

№ п/п	Структура звітності Змістове наповнення інформаційними матеріалами з питань реалізації положень Конвенції про НКС
1	<p>Титульний лист Назва документа – ЗВІТ з виявлення, відбору елементів нематеріальної культурної спадщини відповідно Конвенції ЮНЕСКО Назва області Відповідальна громада, організація, особа за надання звіту: <i>ПІБ, посада, повна юридична адреса, телефон, e-mail</i> Дата надання звіту</p>
2	<p>Контактна особа для кореспонденції <i>Вкажіть ім'я, адресу та іншу контактну інформацію особи, яка відповідає за кореспонденцію по доповіді. Якщо адреса пошти не може бути надана, вкажіть номер факсу.</i> Форма звертання (пан, пані тощо): Прізвище: Ім'я: Установа, посада: Адреса: Номер телефону: Номер факсу: E-mail: Інша важлива інформація:</p>
3	<p>Елементи, які включені до Списку нематеріальної культурної спадщини, що потребують термінової охорони ЮНЕСКО, якщо такі є Зазначте всі елементи з вашого регіону, включені до Списку, що потребує термінової охорони разом із роком фіксації; вкажіть поширення зазначеного елемента і в інших регіонах побутування</p>
4	<p>Елементи, які включені до Репрезентативного списку ЮНЕСКО, якщо такі є Зазначте всі елементи з вашого регіону, які включені до цього списку, разом із роком фіксації; вкажіть поширення зазначеного елемента і в інших регіонах побутування</p>
5	<p>Елементи, які включені до Національного реєстру, якщо такі є Зазначте всі елементи з вашого регіону, які включені до цього списку, разом із роком фіксації; вкажіть поширення зазначеного елемента і в інших регіонах побутування</p>
6	<p>Елементи, які включені до місцевого, регіонального (обласного) Переліків, якщо такі є Зазначте всі елементи з вашого регіону, які включені до цього списку, разом із роком фіксації; вкажіть поширення зазначеного елемента і в інших регіонах побутування</p>
7	<p>Відібрані програми, проекти або заходи, в яких найкраще відображаються принципи та цілі Конвенції</p>

	<p>Зазначте всі програми, проекти або заходи з вашого регіону, які обрані Комітетом для просування відповідно до статті 18 Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини, разом з роком фіксації; вкажіть поширення зазначених програм, проектів або заходів живої традиції щодо відтворення, популяризації, збереження, спадковості елементів НКС і в інших регіонах побутування</p>
8	<p>Резюме звіту</p> <p>Напишіть коротке резюме звіту, яке дозволить зрозуміти загальний стан роботи, який робиться на місцях зі сторони держави щодо здійснення положень Конвенції.</p> <p>Повинен бути наданий загальний, короткий огляд звіту, відносно того, що стосується загальних заходів з охорони елементів НКС. Необхідно подати інформацію про ситуацію на даний час та узагальнено перерахувати всі заходи і діяльність у цьому напрямку.</p>
9	<p>Заходи на рівні громад, що прийняті для реалізації Конвенції</p> <p>Під «заходами» треба розуміти відповідні правові, технічні, адміністративні й фінансові заходи, що здійснюються громадянським суспільством при підтримці держави, включаючи спільноти, групи і, в деяких випадках, окремих осіб. Область повинна надати опис своїх дій (там, де це можливо), направлених на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) забезпечення якомога більш широкої участі спільноти, групи і, в деяких випадках, окремих осіб, які займаються створенням, збереженням і передачею нематеріальної культурної спадщини; 2) активне залучення їх до управління такою спадщиною (стаття 15 Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини) 3) заходи популяризації щодо збереження елементів на місцевому рівні (туристичні маршрути, фестивалі, ярмарки, майстер-класи, культурні практики, календарні свята на місцевому, обласному рівнях).
10	<p>Формальна освіта з підготовки кадрів у сфері управління нематеріальною культурною спадщиною</p> <p>Зазначити існуючі установи, надати про них повну контактну інформацію (наприклад, університети, організації), які надають ступені або пропонують тренінгові програми з практичних аспектів охорони НКС, коротко описати вид навчання, який вони пропонують (<i>назва, повна юридична адреса, телефон, e-mail установи та ПІБ керівника, посада</i>).</p>
11	<p>Неформальна освіта у сфері нематеріальною культурною спадщиною та інші (майстер-класи, гуртки, школи вихідного дня, літні школи і подібне)</p> <p>Зазначити існуючі установи, надати про них повну контактну інформацію (наприклад, університети, організації), які надають ступені або пропонують тренінгові програми з практичних аспектів охорони НКС, коротко описати вид навчання, який вони пропонують (<i>назва, повна юридична адреса, телефон, e-mail установи та ПІБ керівника, посада</i>).</p>
12	<p>Компетентні органи з охорони нематеріальної культурної спадщини</p> <p>Кожна область призначає або створює один або кілька компетентних органів з охорони культурної спадщини, в тому числі й нематеріальної культурної спадщини, за наявності на його території. Вкажіть такий орган або органи, що забезпечують збір, документування формування Переліків інвентарів та передачу інформаційних матеріалів до Українського центру культурних досліджень; повну контактну інформацію вищезазначених органів (<i>назва, повна юридична адреса, телефон, e-mail установи та ПІБ керівника, посада</i>).</p>
13	<p>Установи, які займаються документацією по нематеріальній культурній спадщині</p>

	<p>Подати повну контактну інформацію про установи (<i>назва, повна юридична адреса, телефон, e-mail установи, сайт</i>) де зберігаються документи по НКС. Ведення документації у таких закладах, як архіви, бібліотеки і музеї. Забезпечити доступ до інформації, яка знаходиться в установі, щоб будь-яка окрема людина, група, спільнота, мала доступ до документів про свою власну НКС.</p>
14	<p>Перелік</p> <p>Складіть місцевий перелік НКС, як це передбачено у ст. 11, 12 Конвенції 2003; вкажіть критерії, які використовуються для включення елемента НКС у ваш Перелік. Чи враховує ваш Перелік критерії життєздатності НКС (наприклад, НКС, яка знаходиться під загрозою зникнення, елемент який потребує термінової охорони тощо). Формат вашого Переліку, метод і частота оновлення його, способи залучення спільнот у процес ідентифікації і визначення елементів НКС для їх включення у Перелік, а також підготовка Переліку і його оновлення. Участь відповідних неурядових організацій в ідентифікації й відборі елементів НКС.</p> <p>Надати всю відповідну інформацію про Перелік і вказати стадію процесу проведення інвентаризації (створення механізмів регулювання і/або інституційних механізмів, визначення системи класифікації Переліку з вказівкою часових рамок, процесу залучення практиків і неурядових організацій тощо)</p>
15	<p>Інші заходи з охорони НКС</p> <p>Опишіть інші заходи з охорони, які вказані у ст. 13 Конвенції 2003 і п.153 Оперативного керівництва, направлені на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підвищення ролі НКС у суспільстві і внесення охорони цієї спадщини у програми планування; - сприяння науковим, технічним та мистецтвознавчим дослідженням з метою ефективної охорони НКС; - забезпечення, по можливості, доступу до інформації, яка належить до НКС, при дотриманні певної практики, що визначають порядок доступу до тих або інших аспектів такої спадщини. <p>Рекомендовано надати конкретну інформацію про законодавчі чи нормативні заходи, що належать до охорони НКС. Необхідно вказати електронне посилання на вказані документи, якщо це можливо.</p> <p>Рекомендується провести конкретні приклади незалежних досліджень в області охорони, а також свідчення про установи і осіб, які проводили дослідження; вказати, яким чином було залучено зацікавлене співтовариство і/або носіїв традиції і те, яким чином забезпечено доступ до інформації про дослідження для дослідників, широкого співтовариства, а також зацікавленого співтовариства чи окремої особи.</p> <p>Рекомендується надати інформацію про наявність інституційної фінансової підтримки для проведення незалежних досліджень. Надати інформацію про загальноприйняті правила і практики відносно ведення науково-дослідної діяльності і про те, чим вони регулюються (наприклад, етичними нормами).</p> <p>Акцент повинен бути зроблений на отримання широкого доступу співтовариства до інформації про НКС від спільнот, груп і окремих осіб, які є носіями цих традицій поза контекстом документації</p>
16	<p>Заходи щодо забезпечення призначення, поваги й підвищення ролі НКС</p> <p>Опишіть заходи щодо забезпечення більш широкого призначення, поваги й підвищення ролі НКС, а саме те, які вказані у ст. 14 Конвенції 2003 і п. 155 Оперативного керівництва, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - освітні програми, підвищення обізнаності й інформації співтовариства,

зокрема молоді (наприклад, можна вказати, чи буде інтегровано НКС у шкільні програми і яким чином);

- освітні й навчальні програми, які призначені для співтовариств і груп;
- заходи щодо украплення потенціалу в області охорони НКС;
- неформальні способи передачі знань (наприклад, ви можете розглянути як неформальні способи передачі, які сприймаються й усвідомлюються широкою громадськістю, так і на національному рівні);
- сприяння освіти з питань охорони природного простору й пам'ятних місць, існування яких необхідно для вираження НКС.

Надати відповідну інформацію про свої програми і заходи щодо забезпечення призначення, поваги й підвищення ролі НКС в цілому, а також про осіб і/або установи, які розробляють такі програми або заходи, а також інформацію про громадську зацікавленість. Зазначити різні види заходів, які приймаються для забезпечення призначення, поваги й підвищення ролі НКС (освітні програми, програми в області підвищення обізнаності та інформування громадськості цільові аудиторії, тип засобів масової інформації тощо). Фестивалі зазвичай виконують рекламну роль і тому відносяться до заходів цього розділу.

Рекомендується також охопити відповідні здійснені заходи і доступні результати, вказуючи один чи два наочних приклади по кожному (весь перелік прикладів не потрібен). У випадку огляду освітніх програм, повинна бути надана інформація про їх зміст і методологію, про аудиторію, на яку вони направлені (вік, тощо) і про того, хто їх реалізує (школи чи інші освітні заклади), а також про будь-які дослідження, які проводяться для виявлення передового досвіду. З позиції розгляду ролі носія, буде цікаво навести конкретні приклади того, як НКС інтегроване у навчальний процес. Також важливо диференціювати різні форми та рівні освіти (наприклад, формальні від неформальних, школи і вищі заклади навчання, яке надається співтовариством, вид навчання у рамках співтовариства тощо).

Може бути надано комплексний перелік заходів по створенню потенціалу в області охорони НКС із вказівкою типів діяльності і зацікавленої громадськості (носії традицій, неурядові організації, місцеві органи влади тощо).

Рекомендується увагу приділити тому, як сприймаються й визнаються неформальні засоби передачі знань у співтовариствах. Наприклад, інформація про те, як формальна освіта впливає на сприйняття неформальних засобів передачі знань; про те, як старше покоління втрачає свою традиційну роль під час процесу модернізації і/або урбанізації, або про те, як міграція може послабити процес неформальної передачі знань.

Приділити увагу фізичному середовищу місць розташування багатьох елементів НКС, із збереженням яких пов'язане їх життєздатність. Це середовище може бути як природним простором, так і культурним ландшафтом, наприклад, у випадку елементів, які пов'язані з сільськогосподарськими ритуалами. Для підтримки виконавського мистецтва може знадобитися такий простір як сільська площа чи приміщення традиційного театру.

Крім того, для здійснення передачі знань по матеріальним елементам може виникнути потреба в наявності конкретних середовища або сировини, що впливають на життєздатність елемента. Пам'ять і ідентичність соціальних груп часто пов'язана з певними місцями, які також можуть бути під загрозою зникнення. Пропонується надати перелік будь-яких освітніх програм або видів діяльності, пов'язаних з підвищенням обізнаності, направлених на зміцнення захисту фізичних просторів, у рамках яких існує НКС

17	<p>Двостороннє, субрегіональне, регіональне і міжнародне співтовариство (за наявності)</p> <p>Опишіть заходи, які приймаються на двосторонньому, субрегіональному, регіональному і міжнародному рівнях з метою здійснення Конвенції, у тому числі заходи з міжнародним співтовариством (обмін досвідом та інформацією), а також інші спільні ініціативи, про які говориться у статті 19 Конвенції і пункті 156 Оперативного керівництва. Наприклад, Ви можете розглянути наступні питання:</p> <p>а) обмін документацією, яка стосується НКС, що знаходиться на території іншої області (пункт 87 Оперативного керівництва);</p> <p>б) участь у заходах у рамках регіонального співтовариства, включаючи, наприклад, діяльність центрів по НКС категорії 2, які створені або будуть створені під егідою ЮНЕСКО (пункт 88 Оперативного керівництва);</p> <p>с) розвиток мереж, експертів, спеціалізованих центрів і дослідницьких установ на субрегіональному і регіональному рівнях з метою напрацювання загальних і міждисциплінарних підходів до елементів їх спільної нематеріальної культурної спадщини (пункт 86 Оперативного керівництва)</p>
18	<p>Статус елемента, включеного до Міжнародних списків ЮНЕСКО (за наявності)</p> <p>Заповніть всі пункти для кожного елемента НКС, які є на території області, які були включені до Міжнародних списків ЮНЕСКО. Як основу для звітності про поточний стан елемента використовуйте файл номінації і укажіть інформацію, яка стосується тільки змін, які виникли після дати включення до Списків чи після надання останньої доповіді. Файли номінації і доповіді, які були надані раніше, доступні за адресою www.unesco.org/sch. або шляхом запити у Секретаріат</p>
19	<p>Соціальні та культурні функції до Міжнародних списків ЮНЕСКО (за наявності)</p> <p>Поясніть соціальні та культурні функції і значення елемента в межах спільноти сьогодні; опишіть характеристики носіїв і практиків, а саме конкретні функції або категорії осіб, які несуть особливу відповідальність за елемент. Увага повинна бути приділена будь-яким відповідним змінам, які пов'язані з критерієм R1 («елемент є нематеріальною культурною спадщиною, як це визначається у статті 2 Конвенції»)</p> <p>Надати інформацію про елемент у обсязі, необхідному читачеві для ознайомлення з цим елементом. Це повинен бути опис основних характеристик, видів діяльності, використаних методів для нематеріальних елементів тощо. Основною метою цього розділу є пояснення соціального і культурного значення елемента, розділ може містити опис характеристик носіїв і практиків (стать, вік), конкретні ролі, які вони виконують, та інформацію про інші категорії осіб, які мають певну відповідальність перед елементом. Приділити увагу питанню про гендерну роль відповідно практики, виконання або передачі НКС</p>
20	<p>Оцінка життєздатності елемента й поточних ризиків до Міжнародних списків ЮНЕСКО (за наявності)</p> <p>Опишіть поточний рівень життєздатності даного елемента, зокрема, укажіть частоту і ступінь практичного використання, стійкість традиційних способів передачі, демографічні характеристики практиків і аудиторії, стійкість розвитку елемента. Також визначте й опишіть загрози безперервної передачі практики елемента, якщо такі є, і вкажіть, наскільки серйозними і негайними є такі загрози.</p> <p>Звернути особливу увагу передачі знань. Описати ризики, що пов'язані з передачею знань (особливо по відношенню до неформальних способів), і те,</p>

	<p>наскільки змінився образ життя у ставленнях між поколіннями, розвиток формальної освіти, урбанізації й еміграції можуть послабити передачу знань тощо.</p> <p>Можна розглянути проблеми, що пов'язані з поповненням рядів практиків, наприклад, шляхом оцінки особистої, соціальної та економічної привабливості передачі знань для молоді. Особливу увагу необхідно приділити питанню збереження традиційних способів передачі.</p> <p>Також можна описати життєздатність матеріальних аспектів нематеріальної спадщини. Поряд з важливістю збереження місць і просторів, які необхідні для вираження елемента, іншими значущими аспектами є: передача навиків і ноу-хау, що пов'язані з музичними інструментами, костюмами, масками, обладнанням тощо, які необхідні для здійснення ритуалів і святкових заходів, усного вираження, виконавської майстерності, і передачі навиків тих, хто пов'язаний з традиційною майстерністю й знанням.</p> <p>Можна також розглянути потенційні небезпеки, що загрожують життєздатності елементу, які привернули увагу громадськості та засобів масової інформації. За необхідності можна описати деякі деталі даних загроз. Треба звернути увагу на те, як елементи розвивалися з метою реагування на нові умови, а також на позитивні і негативні аспекти такого розвитку</p>
21	<p>Сприяння у досягненні цілей Переліків, Національного реєстру</p> <p>Опишіть, як внесення елемента сприяло забезпеченню більшої наочності нематеріальної культурної спадщини і підвищення обізнаності про його важливість на місцевому, національному та міжнародному рівнях. Поясніть, як внесення елемента вплинуло на творчість людини та різноманіття форм культурного самовираження, а також взаємної поваги між спільнотами, групами та окремими особами.</p> <p>Пояснити, наприклад, яким чином сприйняття елемента і його практик стає більш позитивним на національному рівні й у суспільстві в цілому, також поясніть, як внесення елемента до Переліків, Національного реєстру і прийняті заходи в області охорони сприяли підвищенню зацікавленості і поваги до традиційних культур. Наприклад, внесення елемента сприяло прийняттю місцевим співтовариством заходів з охорони або сприяло кращому усвідомленню іншими громадами свого НКС.</p> <p>Крім того, важливо розглянути, як внесення елемента до Переліків, Національного реєстру, сприяло підвищенню поваги до людської творчості й різноманітності форм культурного самовираження</p>
22	<p>Зусилля, спрямовані на підвищення або зміцнення ролі поданого елемента</p> <p>Опишіть заходи, які були реалізовані з метою просування і зміцнення ролі елемента, а саме, докладно опишіть будь-які заходи, необхідність яких може бути продиктовано його внесенням до Переліку або Національного реєстру.</p> <p>Опишіть заходи, які спрямовані на забезпечення життєдіяльності елемента, а також для захисту або підтримки матеріальних аспектів, пов'язаних з елементом. Яким чином відповідні органи і носії традицій відповідають за збільшення уваги зі сторони суспільства та засобів масової інформації у випадку внесення елемента до Переліків, Національного реєстру, Списків.</p> <p>Надати інформацію про тип фізичного простору (просторів) необхідного для представлення елемента та дії зі збереження цього простору (просторів). Яким чином доступність природних матеріалів використовується у створенні пов'язаних з ними елементів.</p> <p>Увага! Деяка інформація, що надана у цьому розділі (наприклад, про наукові дослідження, документації, рекламні заходи тощо), також може</p>

	<p>відноситися до розділів (як приклади здійснючої охоронної діяльності в цілому). Якщо є план дій з охорони, деякі деталі можуть бути надані у цьому розділі.</p>
23	<p>Участь громад</p> <p>Опишіть участь спільноти, групи й окремих осіб в охороні елементів та їх прихильність у справі їх подальшої охорони.</p> <p>Особливо важливо, щоб було чітко продемонстрована пряма участь спільнот, груп й окремих осіб в охороні елемента, надаючи, наскільки можливо, конкретні приклади. Крім того, потрібно надати інформацію не тільки про їх участь у минулих і поточних заходах, а й інформація, яка стосується їх причетності у подальшій охороні, яка може бути підтверджена, наприклад, шляхом створення асоціації, управлінського комітету чи подібного органу.</p> <p>Подана інформація повинна враховувати всі аспекти охорони (дослідження, документування, інвентаризацію, рекламну діяльність, освіту, навчання тощо). У розділі необхідно розглянути питання про гендерну роль у рамках спільноти відносно охорони елемента.</p> <p>Увага! Якщо у цьому розділі згадується інформація про організацію, яка створена на рівні громади, або про подібний орган, деталі повинні бути надані у наступному розділі</p>
24	<p>Участь громади у підготовці даного звіту</p> <p>Опишіть заходи, які приймаються для забезпечення більш широкої участі спільнот, груп, в деяких випадках, окремих осіб, у підготовці даного звіту по кожному елементу, що описується.</p> <p>Продемонструйте, що громади приймали активну участь у підготовці звіту по елементу (елементах), надаючи по можливості конкретні приклади. Якщо, наприклад, участь стосується процесу консультацій, вкажіть, кому були проведені консультації, хто їх проводив, як часто це проходило і як контролювалося</p>
25	<p>Підпис від імені області</p> <p>Звіт повинен бути завірений «живим» підписом посадової особи, яка уповноважена ставити підпис від імені держави з вказівкою його/її імені, посади і дати надання.</p> <p>Ім'я: Посада: Дата: Підпис:</p>

*Звітність подається відповідно Вашої діяльності на місцевому, обласному рівнях щодо охорони, збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини.

Конвенція
про охорону нематеріальної культурної спадщини
{Про приєднання до Конвенції див. Закон № 132 від 06.03.2008}
(вставити зноску)

Дата підписання: 17.10.2003
Дата приєднання України: 06.03.2008
Дата набрання чинності для України: 27.08.2008
Офіційний переклад

Генеральна конференція Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (далі - ЮНЕСКО), проводячи засідання в Парижі з 29 вересня до 17 жовтня 2003 року під час своєї 32 сесії;

посилаючись на існуючі міжнародні договори з прав людини, зокрема Загальну декларацію прав людини, прийняту 1948 року (995_015), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, прийнятий 1966 року (995_042), та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий 1966 року (995_043);

беручи до уваги важливе значення нематеріальної культурної спадщини як головного джерела культурного різноманіття й гарантії сталого розвитку, як це наголошено в Рекомендації ЮНЕСКО, що стосується збереження традиційної культури й фольклору, яку прийнято 1989 року (995_295), у Загальній декларації ЮНЕСКО про культурне різноманіття, яку прийнято 2001 року, та в Стамбульській декларації 2002 року, прийнятій на третій конференції круглого столу міністрів культури;

беручи до уваги глибоку взаємозалежність між нематеріальною культурною спадщиною та матеріальною культурною й природною спадщиною;

визнаючи, що процеси глобалізації та суспільних перетворень поряд з умовами, які вони створюють для поновленого діалогу між спільнотами, також зумовлюють, як зумовлює і явище нетерпимості, серйозні загрози погіршення, зникнення та руйнування нематеріальної культурної спадщини, зокрема через обмеженість ресурсів для охорони такої спадщини;

усвідомлюючи загальне прагнення та загальне занепокоєння стосовно охорони нематеріальної культурної спадщини людства;

визнаючи, що спільноти, зокрема корінні спільноти, групи та в деяких випадках окремі особи відіграють важливу роль у створенні, захисті, збереженні та відтворенні нематеріальної культурної спадщини, допомагаючи цим збагачувати культурне різноманіття й сприяти творчості людини;

відзначаючи велике значення діяльності ЮНЕСКО зі створення нормативних актів, спрямованих на захист культурної спадщини, зокрема Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини, прийнятої 1972 року (995_089);

відзначаючи також, що на сьогодні не існує жодного обов'язкового для виконання багатостороннього правового акта стосовно захисту нематеріальної культурної спадщини;

беручи до уваги те, що існуючі міжнародні угоди, рекомендації та резолюції стосовно культурної та природної спадщини необхідно ефективно збагатити й доповнити новими положеннями, що стосуються нематеріальної культурної спадщини;

беручи до уваги необхідність поглиблювати усвідомлення, особливо серед молодих поколінь, важливості нематеріальної культурної спадщини та її охорони;

беручи до уваги те, що міжнародна спільнота повинна сприяти разом з Державами-сторонами Конвенції охороні такої спадщини в дусі співробітництва та взаємодопомоги;

нагадуючи про програми ЮНЕСКО стосовно нематеріальної культурної спадщини, зокрема проголошення шедеврів усної та нематеріальної спадщини людства;

беручи до уваги неocenенну роль нематеріальної культурної спадщини як чинника, що сприяє зближенню людей, обмінам та взаєморозумінню між ними, приймає 17 жовтня 2003 року цю Конвенцію.

I. Загальні положення

Стаття 1 Цілі Конвенції

Цілями цієї Конвенції є:

- a) охорона нематеріальної культурної спадщини;
- b) забезпечення поваги до нематеріальної культурної спадщини відповідних спільнот, груп та окремих осіб;
- c) підвищення рівня знань на місцевому, національному та міжнародному рівнях про важливість нематеріальної культурної спадщини та забезпечення її взаємного визнання;
- d) здійснення міжнародного співробітництва та надання допомоги.

Стаття 2 Визначення

Для цілей цієї Конвенції:

1. Термін "нематеріальна культурна спадщина" означає ті звичаї, форми показу та вираження, знання та навички, а також пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини.

Ця нематеріальна культурна спадщина, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюється спільнотами та групами під впливом їхнього оточення, їхньої взаємодії з природою та їхньої історії формує у них почуття самотності й наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного різноманіття й творчості людини.

Для цілей цієї Конвенції до уваги береться лише та нематеріальна культурна спадщина, яка є сумісною з існуючими міжнародними договорами з прав людини, з вимогами взаємної поваги між спільнотами, групами та окремими особами, а також сталого розвитку.

2. Термін "**нематеріальна культурна спадщина**", як її визначено у викладеному вище пункті 1, проявляється, *inter alia*, у таких галузях:

- a) усних традицій та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини;
- b) виконавському мистецтві;
- c) звичаях, обрядах, святкуваннях;
- d) знаннях та практиці, що стосуються природи та всесвіту;
- e) традиційних ремеслах.

3. Термін "**охорона**" означає заходи, спрямовані на забезпечення життєздатності нематеріальної культурної спадщини, у тому числі її ідентифікації, документування, дослідження, збереження, захисту, популяризацію, підвищення її ролі, її передачу, зокрема шляхом формальної та неформальної освіти, а також відродження різних аспектів такої спадщини.

4. Термін "держави-учасниці" означає держави, які зобов'язані цією Конвенцією і у відносинах між якими ця Конвенція є чинною.

5. Ця Конвенція застосовується *mutatis mutandis* до територій, зазначених у статті 33, які стають її учасницями відповідно до умов, установлених у цій статті. У цій частині вислів "держави-учасниці" стосується також цих територій.

Стаття 3 Зв'язок з іншими міжнародними договорами

Ніщо в цій Конвенції не може тлумачитись як:

a) таке, що змінює статус або знижує рівень охорони цінностей, які визнані всесвітньою спадщиною в рамках Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини, прийнятої 1972 року (995_089), і з якими безпосередньо пов'язаний той чи той елемент нематеріальної культурної спадщини;

або

b) таке, що зачіпає права й зобов'язання держав-учасниць, що випливають з будь-якого міжнародного договору, який стосується прав інтелектуальної власності або використання біологічних та екологічних ресурсів й учасницями якого вони є.

II. Органи Конвенції

Стаття 4 Генеральна асамблея держав-учасниць

1. Цим засновується Генеральна асамблея держав-учасниць (далі – Генеральна асамблея). Генеральна асамблея є повновладним органом цієї Конвенції.

2. Генеральна асамблея збирається на чергові сесії раз на два роки. Вона може збиратися на позачергові сесії тоді, коли прийме таке рішення, або на прохання Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини чи на прохання не менше третини держав-учасниць.

3. Генеральна асамблея приймає свій Регламент.

Стаття 5 Міжурядовий комітет з охорони нематеріальної культурної спадщини

1. Цим у рамках ЮНЕСКО засновується Міжурядовий комітет з охорони нематеріальної культурної спадщини (далі - Комітет). Комітет складається з представників 18 держав-учасниць, обраних державами-учасницями, що зібралися на Генеральну асамблею, після набрання цією Конвенцією чинності відповідно до статті 34.

2. Кількість держав - членів цього Комітету буде збільшено до 24, коли кількість держав - учасниць Конвенції досягне 50.

Стаття 6 Вибори та строк повноважень держав - членів Комітету

1. Вибори держав-членів Комітету здійснюються відповідно до принципів справедливого географічного представництва та ротації.

2. Держави-члени Комітету обираються на строк у чотири роки державами-учасницями Конвенції, що зібралися на Генеральну асамблею.

3. Однак строк повноважень половини держав-членів Комітету, обраних під час перших виборів, обмежується двома роками. Ці держави визначаються жеребкуванням під час перших виборів.

4. Кожні два роки Генеральна асамблея оновлює половину складу держав-членів Комітету.

5. Вона також обирає таку кількість держав-членів Комітету, яка необхідна для заповнення вакансій.

6. Держава-член Комітету не може бути обрана на два строки повноважень поспіль.

7. Держави-члени Комітету підбирають своїми представниками осіб, компетентних у різних галузях нематеріальної культурної спадщини.

Стаття 7 Функції Комітету

Без обмеження інших його прерогатив, наданих йому цією Конвенцією, функціями Комітету є:

- a) сприяння досягненню цілей Конвенції, заохочення й моніторинг її виконання;
- b) надання консультацій стосовно передової практики та підготовка рекомендацій стосовно заходів для охорони нематеріальної культурної спадщини;
- c) підготовка та подання на затвердження Генеральної асамблеї проекту плану використання ресурсів Фонду відповідно до статті 25;
- d) пошук шляхів збільшення ресурсів Фонду та вжиття для цього необхідних заходів відповідно до статті 25;
- e) підготовка та подання на затвердження Генеральної асамблеї оперативних директив з виконання Конвенції;
- f) розгляд відповідно до статті 29 звітів держав-учасниць та узагальнення їх для Генеральної асамблеї;
- g) розгляд заяв, що подаються державами-учасницями, та прийняття рішень стосовно таких заяв відповідно до розроблених Комітетом і затверджених Генеральною асамблеєю об'єктивних критеріїв, що стосуються:
- i) унесення до списків та відбору пропозицій, згаданих у статтях 16, 17 та 18;
- ii) надання міжнародної допомоги відповідно до статті 22.

Стаття 8 Методи роботи Комітету

1. Комітет підзвітний Генеральній асамблеї. Він звітує перед нею про всю свою діяльність і всі свої рішення.

2. Комітет приймає свій Регламент більшістю, що становить дві третини його членів.

3. Комітет може створювати на тимчасовій основі будь-які ad hoc консультативні органи, які він вважає необхідними для виконання свого завдання.

4. Комітет може запрошувати на свої засідання будь-які державні або приватні органи, а також будь-яких приватних осіб, які мають визнану компетенцію в різних галузях нематеріальної культурної спадщини, для проведення з ними консультацій з конкретних питань.

Стаття 9 Акредитація консультативних організацій

1. Комітет уносить на розгляд Генеральної асамблеї пропозиції стосовно акредитації неурядових організацій, що мають визнану компетенцію в галузі нематеріальної культурної спадщини, для надання ними консультацій Комітетові.

2. Комітет уносить також на розгляд Генеральної асамблеї пропозиції стосовно критеріїв та умов такої акредитації.

Стаття 10 Секретаріат

1. Секретаріат ЮНЕСКО надає допомогу Комітетові.

2. Секретаріат готує документацію для Генеральної асамблеї та Комітету, а також проекти порядку денного їхніх засідань та забезпечує виконання їхніх рішень.

III. Охорона нематеріальної культурної спадщини на національному рівні

Стаття 11 Роль держав-учасниць

Кожна держава-учасниця:

a) уживає необхідних заходів для забезпечення охорони нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території;

b) у рамках заходів з охорони, зазначених у пункті 3 статті 2, ідентифікує й визначає різні елементи нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території, за участю спільнот, груп та відповідних неурядових організацій.

Стаття 12 Переліки

1. Щоб забезпечити ідентифікацію для охорони, кожна держава-учасниця з урахуванням своєї ситуації складає один чи більш ніж один перелік нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території. Такі переліки повинні оновлюватися регулярно.

2. Кожна держава-учасниця, подаючи періодично свій звіт Комітетові відповідно до статті 29, повідомляє відповідну інформацію про такі переліки.

Стаття 13 Інші заходи стосовно охорони

Кожна держава-учасниця, щоб забезпечувати охорону, розвиток та підвищення ролі нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території, докладає зусиль для:

a) прийняття спільної політики, спрямованої на підвищення ролі нематеріальної культурної спадщини в суспільстві та включення охорони цієї спадщини до програм планування;

b) визначення або створення одного чи більш ніж одного компетентного органу з охорони нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території;

c) сприяння науковим, технічним та мистецтвознавчим дослідженням, а також розробці методик дослідження для ефективно охорони нематеріальної культурної спадщини, зокрема нематеріальної культурної спадщини, яка знаходиться в небезпеці;

d) вжиття відповідних юридичних, технічних, адміністративних та фінансових заходів, спрямованих на:

i) сприяння створенню або посиленню установ з підготовки кадрів у галузі управління нематеріальною культурною спадщиною, а також передачі такої спадщини через форуми та простори, призначені для її представлення або вираження;

ii) забезпечення доступу до нематеріальної культурної спадщини з дотриманням загальноприйнятої практики, що визначає порядок доступу певних аспектів такої спадщини;

iii) створення установ, які займаються документацією стосовно нематеріальної культурної спадщини, та сприяння доступу до них.

Стаття 14 Освіта, підвищення обізнаності й нарощення потенціалу

Кожна держава-учасниця, використовуючи всі засоби, які є в її розпорядженні, докладає зусиль для:

a) забезпечення визнання, поваги до та підвищення ролі нематеріальної культурної спадщини в суспільстві, зокрема завдяки:

i) освітнім, інформаційним програмам та програмам підвищення обізнаності, спрямованим на широку громадськість, зокрема молодь;

ii) конкретним освітнім програмам і програмам підготовки кадрів, призначеним для відповідних спільнот та груп;

iii) діяльності з нарощення потенціалу в галузі охорони нематеріальної культурної спадщини, зокрема управління та науковим дослідженням;

iv) неформальним способам передачі знань;

b) інформування громадськості про небезпеки, що загрожують такій спадщині, а також про діяльність, що здійснюється на виконання цієї Конвенції;

c) сприяння освіті з питань захисту природних просторів та пам'ятних місць, існування яких є необхідним для вираження нематеріальної культурної спадщини.

Стаття 15 Участь спільнот, груп та окремих осіб

Кожна держава-учасниця в рамках своєї діяльності з охорони нематеріальної культурної спадщини прагне забезпечити якнайширшу участь спільнот, груп та, у відповідних випадках, окремих осіб, які створюють, зберігають і передають таку спадщину, а також активно залучати їх до управління такою спадщиною.

IV. Охорона нематеріальної культурної спадщини на міжнародному рівні

Стаття 16 Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства

1. Для забезпечення більшої наочності нематеріальної культурної спадщини, сприяння поглибленню усвідомлення її значення та заохочення діалогу на основі поваги до культурного різноманіття Комітет за пропозицією відповідних держав-учасниць складає, оновлює та публікує Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства.

2. Комітет розробляє та подає на затвердження Генеральної асамблеї критерії складання, оновлення та публікації зазначеного Репрезентативного списку.

Стаття 17 Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони

1. Для вжиття відповідних заходів з охорони Комітет складає, оновлює та публікує Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони, та включає таку спадщину до цього Списку на прохання відповідної держави-учасниці.

2. Комітет розробляє та подає на затвердження Генеральної асамблеї критерії складання, оновлення та публікації зазначеного Списку.

3. У випадках надзвичайної терміновості, - об'єктивні критерії яких затверджуються Генеральною асамблеєю на основі пропозиції Комітету, - він може, проконсультувавшись із заінтересованою державою-учасницею, унести об'єкт відповідної спадщини до Списку, згаданого в пункті 1.

Стаття 18 Програми, проекти та заходи з охорони нематеріальної культурної спадщини

1. На основі пропозицій, що подаються державами-учасницями, та відповідно до розроблених Комітетом критеріїв, затверджених Генеральною асамблеєю, Комітет здійснює періодичний відбір та сприяє здійсненню національних, субрегіональних або регіональних програм, проектів і заходів з охорони спадщини, які, на його думку, найліпше відображають принципи та цілі цієї Конвенції, з урахуванням особливих потреб країн, що розвиваються.

2. Для цього він отримує, розглядає та затверджує заявки на надання міжнародної допомоги, сформульовані державами-учасницями для підготовки таких пропозицій.

3. Комітет супроводжує здійснення зазначених програм, проектів і заходів поширенням передової практики у формах, які будуть ним визначені.

V. Міжнародне співробітництво та допомога

Стаття 19 Співробітництво

1. Для цілей цієї Конвенції міжнародне співробітництво включає, *inter alia*, обмін інформацією та досвідом, спільні ініціативи, а також створення механізму

надання допомоги державам-учасникам в їхніх зусиллях, спрямованих на охорону нематеріальної культурної спадщини.

2. Без обмеження положень їхнього національного законодавства та норм звичаєвого права й практики держави-учасниці визнають, що охорона нематеріальної культурної спадщини становить спільний інтерес для людства, та для цього зобов'язуються співробітничати на двосторонньому субрегіональному, регіональному та міжнародному рівнях.

Стаття 20 Цілі міжнародної допомоги

Міжнародна допомога може надаватися для таких цілей:

- a) охорони спадщини, унесеної до Списку нематеріальної культурної спадщини, що потребує негайної охорони;
- b) підготовки переліків у значенні статей 11 та 12;
- c) підтримки програм, проектів і заходів, що здійснюються на національному, субрегіональному та регіональному рівнях та спрямовані на охорону нематеріальної культурної спадщини;
- d) будь-якої іншої мети, яку Комітет може визнати необхідною.

Стаття 21 Форми міжнародної допомоги

Допомога, що надається Комітетом державі-учасниці, регламентується оперативними директивами, передбаченими в статті 7, а також угодою, передбаченою в статті 24, і може набувати таких форм:

- a) дослідження, що стосуються різних аспектів охорони;
- b) надання послуг експертів та спеціалістів-практиків;
- c) підготовки всього необхідного персоналу;
- d) розробки нормативних та інших заходів;
- e) створення та забезпечення функціонування інфраструктур;
- f) надання обладнання та ноу-хау;
- g) інших форми фінансової й технічної допомоги, зокрема у відповідних випадках надання позик з низькими процентними ставками та пожертв.

Стаття 22 Умови надання міжнародної допомоги

1. Комітет установлює процедуру розгляду заявок на міжнародну допомогу й визначає, яка інформація повинна бути включена до заявок, наприклад передбачені заходи, необхідні дії та оцінка пов'язаних з ними витрат.

2. У термінових випадках заявка на отримання допомоги розглядається Комітетом на пріоритетній основі.

3. Для прийняття рішення Комітет проводить такі дослідження та консультації, які він вважає необхідними.

Стаття 23 Заявки на міжнародну допомогу

1. Кожна держава-учасниця може подати Комітетові заявку на міжнародну допомогу з охорони нематеріальної культурної спадщини, що є на її території.

2. Така заявка може бути також подана спільно двома чи більш ніж двома державами-учасницями.

3. Заявка повинна містити інформацію, передбачену в пункті 1 статті 22, та необхідну документацію.

Стаття 24 Роль держав-учасниць, що є бенефіціарами

1. Відповідно до положень цієї Конвенції міжнародна допомога, що надається, регулюється угодою між державою-учасницею, що є бенефіціаром, та Комітетом.

2. Як загальне правило, держава-учасниця, що є бенефіціаром, залежно від коштів, що є в її розпорядженні, бере участь у покритті витрат, пов'язаних із заходами охорони, на які надається міжнародна допомога.

3. Держава-учасниця, що є бенефіціаром, подає Комітетові звіт про використання допомоги, що надається для охорони нематеріальної культурної спадщини.

VI. Фонд нематеріальної культурної спадщини

Стаття 25 Характер та ресурси Фонду

1. Цим засновується Фонд нематеріальної культурної спадщини (далі - Фонд).

2. Цей Фонд складається із цільових фондів, створених відповідно до Положення про фінанси ЮНЕСКО.

3. Кошти Фонду складаються з:

- a) внесків держав-учасниць;
- b) коштів, асигнованих з цією метою Генеральною конференцією ЮНЕСКО;
- c) внесків, пожертв або заповіданого майна, які можуть бути надані:
  - i) іншими державами;
  - ii) організаціями й програмами системи Організації Об'єднаних Націй, зокрема Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй, та іншими міжнародними організаціями;
  - iii) державними або приватними органами чи приватними особами;
  - d) будь-яких процентних нарахувань на кошти цього Фонду;
  - e) сум зборів та надходжень від заходів, організованих на користь Фонду;
  - f) будь-яких інших коштів, передбачених Положенням про Фонд, розробленим Комітетом.

4. Комітет приймає рішення про використання коштів на підставі керівних вказівок Генеральної асамблеї.

5. Комітет може приймати внески та допомогу в інших формах, передбачених для загальних або конкретних цілей, пов'язаних з визначеними проектами, за умови, що такі проекти схвалені Комітетом.

6. Унесення внесків до Фонду не може супроводжуватися жодними політичними, економічними чи іншими умовами, не сумісними із цілями, які має ця Конвенція.

Стаття 26 Внески держав-учасниць до Фонду

1. Без шкоди для будь-якого додаткового добровільного внеску держави-учасниці цієї Конвенції зобов'язуються вносити до Фонду принаймні раз на два роки внески, сума яких, що розраховується за єдиною процентною ставкою, яка застосовується для всіх держав, визначається Генеральною асамблеєю. Рішення Генеральної асамблеї із цього питання приймається більшістю присутніх держав-учасниць, що беруть участь у голосуванні, які не зробили заяви, передбаченої в пункті 2 цієї статті. У жодному разі зазначений внесок держави-учасниці не перевищує 1% її внеску до звичайного бюджету ЮНЕСКО.

2. Однак будь-яка держава, зазначена в статті 32 або в статті 33 цієї Конвенції, під час здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання може зробити заяву, що вона не буде зобов'язана положеннями пункту 1 цієї статті.

3. Держава-учасниця цієї Конвенції, яка зробила заяву, передбачену в пункті 2 цієї статті, докладає зусиль, щоб відкликати свою заяву, повідомивши про це Генеральному секретарю ЮНЕСКО. Проте відкликання заяви набирає чинності стосовно внеску, який повинна сплатити ця держава, лише з дати відкриття наступної сесії Генеральної асамблеї.

4. Щоб Комітет міг ефективно планувати свою діяльність, внески держав-учасниць цієї Конвенції, що зробили заяви, передбачені в пункті 2 цієї статті,

повинні вноситися регулярно, принаймні раз на два роки, та повинні, наскільки це можливо, наближатися до суми внесків, які вони повинні були вносити у випадку, якби вони були зобов'язані положеннями пункту 2 цієї статті.

5. Будь-яка держава-учасниця цієї Конвенції, що має заборгованість за своїм обов'язковим або добровільним внеском за поточний рік та календарний рік, що безпосередньо передує йому, не може бути обрана членом Комітету; це положення не застосовується до перших виборів. Повноваження такої держави, що вже є членом Комітету, закінчуються під час будь-яких виборів, передбачених у статті 6 цієї Конвенції.

Стаття 27 Додаткові добровільні внески до Фонду

Держави-учасниці, які бажають зробити добровільні внески, що є додатковими стосовно тих, які передбачено в статті 26, інформують про це Комітет якомога швидше, щоб він міг відповідним чином планувати свою діяльність.

Стаття 28 Міжнародні кампанії зі збору коштів

Держави-учасниці, наскільки це є можливим, надають підтримку міжнародним кампаніям зі збору коштів для Фонду, які організуються під егідою ЮНЕСКО.

VII. Звіти

Стаття 29 Звіти держав-учасниць

Держави-учасниці подають Комітетові, дотримуючись форми та періодичності, що визначаються Комітетом, звіти про законодавчі, регулятивні та інші заходи, ужиті для виконання цієї Конвенції.

Стаття 30 Звіти Комітету

1. На кожній сесії Генеральної асамблеї Комітет подає їй звіт, що готується на основі його діяльності й тих звітів держав-учасниць, про які йдеться у викладеній вище статті 29.

2. Цей звіт доводиться до відома Генеральної конференції ЮНЕСКО.

VIII. Перехідні положення

Стаття 31 Зв'язок з проголошенням шедеврів усної та нематеріальної спадщини людства

1. Комітет уносить до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини шедеври усної та нематеріальної спадщини людства, проголошені до набрання чинності цією Конвенцією.

2. Включення зазначених шедеврів до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства жодним чином не визначає наперед критеріїв, які встановлюються відповідно до пункту 2 статті 16 стосовно подальших включень.

3. Після набрання чинності цією Конвенцією не буде здійснюватися жодних подальших проголошень.

IX. Прикінцеві положення

Стаття 32 Ратифікація, прийняття або затвердження

1. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню державами-членами ЮНЕСКО в порядку, передбаченому їхніми відповідними конституційними процедурами.

2. Ратифікаційні грамоти, документи про прийняття або затвердження здаються на зберігання Генеральному директору ЮНЕСКО.

Стаття 33 Приєднання

1. Ця Конвенція відкрита для приєднання всіх держав, що не є членами ЮНЕСКО, яким Генеральна конференція Організації пропонує приєднатися до цієї Конвенції.

2. Ця Конвенція відкрита також для приєднання територій, що мають повне внутрішнє самоврядування, які визнаються як такі Організацією Об'єднаних Націй, але не досягли повної незалежності відповідно до резолюції 1514 (XV) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (995_280) та які мають компетенцію в питаннях, що регулюються цією Конвенцією, зокрема компетенцію стосовно укладання договорів з таких питань.

3. Документ про приєднання здається на зберігання Генеральному директору ЮНЕСКО.

Стаття 34 Набрання чинності

Ця Конвенція набирає чинності через три місяці з дня здачі на зберігання тридцятої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання, але лише для тих держав, які здали на зберігання свої ратифікаційні грамоти або документи про прийняття, затвердження чи приєднання в зазначений день або раніше. Для будь-якої іншої держави-учасниці Конвенція набирає чинності через три місяці після здачі на зберігання її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання.

Стаття 35 Федеративні або неунітарні конституційні системи

Стосовно держав-учасниць, які мають федеративний або неунітарний конституційний устрій, застосовуються такі положення:

а) у тому, що стосується положень цієї Конвенції, виконання яких належить до юрисдикції федеральної або центральної законодавчої влади, зобов'язання федерального або центрального уряду будуть тими самими, що й зобов'язання держав-учасниць, які не є федеративними державами;

б) у тому, що стосується положень цієї Конвенції, застосування яких належить до юрисдикції окремих штатів, областей, провінцій або кантонів, які входять до складу федерації і які відповідно до існуючої в ній конституційної системи не зобов'язані вживати законодавчих заходів, федеральний уряд доводить зазначені положення до відома компетентних органів влади штатів, областей, провінцій або кантонів з рекомендацією стосовно прийняття їх.

Стаття 36 Денонсація

1. Кожна держава-учасниця може денонсувати цю Конвенцію.

2. Про денонсацію повідомляють письмовим актом, який здається на зберігання Генеральному директору ЮНЕСКО.

3. Денонсація набирає чинності через дванадцять місяців після отримання акта про денонсацію. Вона жодним чином не змінює фінансових зобов'язань, прийнятих державою-учасницею, яка денонсує Конвенцію, до дати набрання чинності виходу з неї.

Стаття 37 Функції депозитарію

Генеральний директор ЮНЕСКО як депозитарій цієї Конвенції інформує держави-члени Організації, держави, що не є членами Організації, зазначені в статті 33, а також Організацію Об'єднаних Націй про здачу на зберігання всіх ратифікаційних грамот, документів про прийняття, затвердження чи приєднання, передбачених у статтях 32 і 33, а також про акти денонсації, передбачені в статті 36.

Стаття 38 Зміни

1. Держава-учасниця може за допомогою письмового повідомлення, надісланого Генеральному директору ЮНЕСКО, запропонувати зміни до цієї Конвенції. Генеральний директор розсилає таке повідомлення всім державам-учасницям. Якщо протягом шести місяців з дати розсилання зазначеного повідомлення не менше половини держав-учасниць дадуть позитивні відповіді на цю пропозицію, Генеральний директор подає його наступній сесії Генеральної асамблеї для розгляду та можливого прийняття.

2. Зміни приймаються більшістю у дві третини присутніх держав-учасниць, що беруть участь у голосуванні.

3. Зміни до цієї Конвенції після їхнього прийняття підлягають ратифікації, затвердженню чи приєднанню державами-учасницями.

4. Зміни набирають чинності, але лише стосовно держав, які їх ратифікували, прийняли, затвердили або приєдналися до них, через три місяці з дня здачі на зберігання документів, зазначених у пункті 3 цієї статті, двома третинами держав-учасниць. У подальшому для кожної держави-учасниці, яка ратифікує, прийме, затвердить зміну або приєднається до неї, зміна набирає чинності через три місяці з дня здачі на зберігання державою-учасницею її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання.

5. Процедура, встановлена в пунктах 3 й 4, не застосовується до змін до статті 5 стосовно кількості держав-членів Комітету. Такі зміни набирають чинності з моменту їхнього прийняття.

6. Держава, яка стає учасником цієї Конвенції після набрання чинності змінами відповідно до пункту 4 цієї статті, якщо вона не заявляє про інший намір, вважається:

- а) учасницею цієї Конвенції зі змінами, унесеними до неї таким чином;
- б) учасницею цієї Конвенції без змін стосовно будь-якої держави-учасниці, не зобов'язаної змінами.

Стаття 39 Тексти, що мають однакову силу

Цю Конвенцію складено англійською, арабською, іспанською, китайською, російською та французькою мовами, причому всі шість текстів мають однакову силу.

Стаття 40 Реєстрація

Відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй (995_010) ця Конвенція реєструється в Секретаріаті Організації Об'єднаних Націй на прохання Генерального директора ЮНЕСКО*.

* Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_d69/page2

Автори-виконавці:

Босик Зоя Олександрівна

завідувач науково-дослідного відділу культурної політики Українського центру культурних досліджень Міністерства культури України, кандидат культурології

тел. +38 097 188 53 80; +38 066 01 78 179

e-mail: zoia.bosik@gmail.com

Снігирьова Лілія Михайлівна

провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу інноваційних технологій та популяризації культури Українського центру культурних досліджень Міністерства культури України, кандидат філологічних наук, доцент

тел. +38 096 500 99 05; +38 095 075 58 66

e-mail: l.m.snigireva@gmail.com

Телеуця Валентина Василівна

завідувач науково-дослідного відділу інноваційних технологій та популяризації культури Українського центру культурних досліджень Міністерства культури України, кандидат філологічних наук, доцент

тел. +38 099 122 04 26; +38 067 382 02 78

e-mail: lada_20062006@ukr.net

Дизайн обкладинки:

Федорин Михайло Олександрович

старший науковий співробітник науково-дослідного відділу інноваційних технологій та популяризації культури Українського центру культурних досліджень Міністерства культури України, член ІКОМ

тел. +38 067 776 83 44

e-mail: mihail.fedorin@gmail.com

Київ, 2017 рік